

HỌC VIỆN THÁNH GIUSE - DÒNG TÊN VIỆT NAM

Bộ môn: Social Ethics
Giáo sư hướng dẫn: Nguyễn Minh Triệu, SJ.

**Liên Đới Trong Hoạt Động Mục Vụ Chăm Sóc Bệnh Nhân Của
Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân (Dòng Camillô)**

Học viên thực hiện:
Phao-lô Phạm Văn Trường, MI
Email: paultruong125@gmail.com

Tháng 08 năm 2020

Mục Lục

Dẫn Nhập	1
Vài Nét Về Hội Dòng	2
Thánh Tô Phụ Camillô Và Sự Liên Đới Với Bệnh Nhân.....	3
Sứ Mạng Chăm Sóc Bệnh Nhân HIV Tại Việt Nam.....	4
Liên Đới Trong Cái Nhìn Của Kitô Giáo	5
Liên Đới Dưới Cái Nhìn Nhân Học Kitô Giáo.....	5
Liên Đới Và Phẩm Giá Trong Gaudium Es Spes.....	5
Liên Đới Và Lòng Thương Xót.....	7
Liên Đới Và Sự Dấn Thân Phục Vụ Tha Nhân.....	7
Liên Đới Dưới Cái Nhìn Kitô Học	8
Suy Tư Phản Tỉnh	9
Tài Liệu Tham Khảo.....	1

Dẫn Nhập

Chúa Giê-su đã để lại cho chúng ta một giới luật yêu thương đó là yêu mến Thiên Chúa và yêu thương anh em đồng loại (Mt 22,37-39; Mc 12,28-34; Lc 10,25-28). Đây là giới luật tối cao mà Ngài đã truyền lại cho chúng ta và qua giới luật này chúng ta sẽ được nhận biết rằng chúng ta là môn đệ của Ngài (Ga 13,35). Chúa Giê-su mời gọi chúng ta thực hành đức bác ái yêu thương này theo mẫu gương của chính Ngài đã thực hành tình yêu này đối với nhân loại (Ga 13,14). Chúa Giê-su khẳng định rằng không có tình yêu nào cao cả hơn cho bằng tình yêu của người dám hy sinh tính mạng vì bạn hữu của mình (Ga 15,14). Chính thánh Camillô đã cảm nhận được tình yêu và lòng thương xót của Chúa Giê-su đã dành cho mình. Để rồi từ đó thánh nhân đã chuyển tải tình yêu của Thiên Chúa dành cho ngài qua cách ngài chăm sóc bệnh nhân mà ngài gọi là tình yêu của người Sa-ma-ri nhân hậu (Lc 10, 29-37). Đó cũng chính là sự gọi hứng để thánh Camillô lập Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân là nơi quy tụ những người có cùng chí hướng trong việc phục vụ bệnh nhân. Chính trong hoạt động chăm sóc bệnh nhân hai nền tảng căn bản của Công giáo được tỏ lộ: thứ nhất, mỗi người bình đẳng với nhau và hiệp thông trong cùng một thân phận con người có cùng một phẩm giá đó là mang hình ảnh của Thiên Chúa¹ nơi mình; thứ hai, mỗi con người được tháp nhập vào cùng một thân thể mầu nhiệm của Đức Kitô qua mầu nhiệm nhập thể của Ngài². Qua bài viết này tác giả muốn đào sâu về nền tảng liên đới của hoạt động mục vụ chăm sóc bệnh nhân của Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân thể hiện ở hai chiều kích nhân bản Kitô giáo và Kitô học được thể hiện như thế nào. Để từ đó tìm được những gọi hứng mới trong việc dẫn thân trong hoạt động mục vụ chăm sóc bệnh nhân của chính tác giả,

¹ Vatican Councils II, *Gaudium et Spes*, n. 12.

² Gerald J. Beyer, "The Meaning of Solidarity in Catholic Social Teaching," 7-25.

cũng như cố võ tinh thần liên đới trong hoạt động mục vụ chăm sóc bệnh nhân của Dòng Camillô đến với mọi người trong thời đại ngày hôm nay.

Vài Nét Về Hội Dòng

Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân được thánh Camillus de Lellis (1550 - 1614) sáng lập năm 1586³ nhằm phục vụ những người nghèo khổ đau yếu. Sự ra đời của Dòng được xem như là sự đáp trả lại nhu cầu về chăm sóc sức khỏe của thời đại lúc bấy giờ⁴. Linh đạo của dòng là “*Chăm sóc người bệnh với tình yêu của người mẹ chăm sóc đứa con duy nhất của mình khi bị đau yếu*”⁵. Qua các cơ sở y tế xã hội, người tu sĩ Camillô làm chứng về Mẫu Nhiệm Nhập Thể của Chúa Kitô và lòng thương xót của Ngài trong việc chăm sóc sức khỏe, chữa trị, nâng đỡ và phục vụ người bệnh, người bị bỏ rơi trong xã hội. Chính vì thế năm 1591 Giáo Hội chính thức công nhận sự hiện diện cũng như vai trò lớn lao của Dòng⁶.

Mỗi tu sĩ Dòng Camillô khẩn giữ bốn lời khấn: Khó nghèo, vâng phục, khiết tịnh và phục vụ bệnh nhân cho dù có nguy hiểm đến tính mạng của mình. Một hướng dẫn điển hình để thực

³ Ngày 26-06-1586 Đức Giáo hoàng Sixtus V chính thức công nhận Tu hội Tá Viên Phục Vụ Bệnh Nhân do cha Camillô thành lập (qua sắc lệnh *Ex omnibus*).

⁴ Henry Paneel, “Thánh Camillo De Lellis vị thánh của chữ thập đỏ”, Salvator Mulhouse, 1964, 80. Henry Paneel viết về tình trạng của Rôma: “Bất hạnh hơn nữa khi đời sống nghèo khổ ở Rôma đã làm cho đường phố tại đây đầy áp người, từ bờ sông Tibêriô đến phố xá: những người khốn khổ không chỗ nương thân, đói mồm meo, áo quần rách rưới, khiến cho Đức giáo hoàng Grê-gô-ri-ô XIII ra lệnh cho các bệnh viện phải tiếp nhận. Thế là bệnh viện nào cũng chôn chắt người với người, tạo đất tốt cho sự truyền nhiễm. Trên một giường chỉ có chỗ cho hai người, người ta xếp nằm đầu nằm đuôi cho đủ sáu người, thậm chí bên dưới đất lò xo người ta còn chế tạo một loại khung di động có nhồi rơm để đêm đêm nhét những người mạnh khỏe hơn. Xem ra các cây cầu ở Venice còn có tiện nghi hơn ở đây. Bởi đó, người ta chết như ruồi, chẳng còn có đủ thời giờ mà xót xa tội nghiệp hay điều trị. Thế nên, khi có một nạn dịch xuất hiện – vừa thường xuyên vừa đa dạng – người ta coi đó như một cuộc tàn sát tập thể Chúa quan phòng gửi tới.”

⁵ Lời khấn thứ tư của Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân đó là: “chăm sóc bệnh nhân cho dù có nguy hiểm đến tính mạng của mình”.

⁶ Năm 1591 Đức Giáo hoàng Gregory XIV đã chính thức công nhận Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân là dòng giáo sĩ trực thuộc Giáo hoàng (qua sắc lệnh: BULLA S. D. N. D. GREGORII DIVINA PROVIDENTIA PAPAЕ XIV APPROBATIONIS & Confirmationis RELIGIONIS, eorum qui MINISTRI INFIRMORUM appellatur).

thi lời khẩn thứ tư này được chỉ ra rõ ràng trong quy chế tổng quát của Dòng Tá Viên Mục Vụ

Bệnh Nhân điều số 14:

“Tu sĩ của chúng ta nên sẵn sàng để làm chứng cho linh đạo của chúng ta thậm chí phải nguy hiểm đến tính mạng của mình. Sự nguy hiểm này có thể đến từ bệnh truyền nhiễm, hoặc đến từ những thiên tai khác, hoặc đến từ những hoạt động mang tính chất ngôn sứ để bảo vệ quyền lợi của những người bần cùng của xã hội.”⁷

Điều này cho thấy rằng với một người tu sĩ Dòng Camillô khi đối diện với những nguy hiểm trong khi thi hành sứ mạng của mình họ được yêu cầu phải hy sinh thân mình để làm chứng cho Chúa Kitô trong môi trường mà họ đang phục vụ. Đây là điều mà tu sĩ Dòng Camillô đã chứng minh giữa lòng Giáo hội ngay từ buổi đầu của việc thành lập Dòng.⁸ Dòng Camillô luôn cố gắng để nhận ra những dấu chỉ của thời đại mà Chúa Thánh Thần linh hứng và tìm kiếm những phương thế phục vụ khác nhau sao cho phù hợp với nhu cầu thời đại của xã hội và Giáo hội.

Thánh Tổ Phụ Camillô Và Sự Liên Đới Với Bệnh Nhân

Thánh Camillô được gọi hứng thành lập Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân nhờ cảm nghiệm được lòng thương xót vô biên của Thiên Chúa. Sau khi hoán cải từ cuộc sống vô độ của mình, thánh nhân trở lại và cống hiến đời mình cho sứ mạng phục vụ bệnh nhân. Ngài cảm nghiệm được sự đau đớn và nhu cầu cần được quan tâm chăm sóc của bệnh nhân khi ngài đến chữa trị vết thương của mình tại bệnh viện. Chính cảm nghiệm này đã thúc đẩy ngài dấn thân vào việc chăm sóc cho bệnh nhân. Lòng yêu mến bệnh nhân của thánh Camillô đã thúc đẩy ngài tìm nhiều phương thế để làm sao bệnh nhân mỗi ngày được chăm sóc tốt hơn. Hơn thế nữa thánh

⁷ *Quy Chế Tổng Quát Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân*, số 14.

⁸ Piero Sannazzaro, *Storia Dell' Ordine Camilliano*, 125.163. Qua đợt dịch tả năm 1624 tổng số tu sĩ chết trong khi tham gia phục vụ bệnh nhân là 70 người, và năm 1630 là 56 người.

nhân còn mong muốn có nhiều người cùng dấn thân trong hoạt động chăm sóc bệnh nhân, chính vì thế Dòng Camillô đã được thành lập.

Thánh Camillô nhìn bệnh nhân như “Chủ và Chúa” của mình vì thế mỗi khi ngài tiếp xúc với bệnh nhân ngài sẽ quỳ xuống hôn vào chân của bệnh nhân để thể hiện lòng cung kính như đang đối diện với chính Chúa Giê-su chịu khổ nạn vậy. Đối với thánh Camillô mỗi khi được người thầy mùi bệnh viện là đã làm cho ngài cảm thấy khoẻ rồi. Thánh Camillô là một nhân chứng sống động của sự liên đới trong yêu thương của nhân loại với nhau dựa trên nền tảng căn bản đó là mỗi người đều là hình ảnh của Thiên Chúa. Vì thế, tình trạng bên ngoài của bệnh nhân không làm cho họ mất đi nhân phẩm cao quý mà Thiên Chúa ban tặng cho họ ngay từ buổi tạo dựng đó chính là con người mang hình ảnh của Thiên Chúa. Linh đạo cao quý mà thánh nhân để lại cho Dòng Camillô nói riêng và cho Giáo hội nói chung là sự *“phục vụ bệnh nhân như người mẹ chăm sóc chính con một của mình bị đau yếu”* và ngài xem bệnh viện là *“trường dạy đức ái”*. Chính vì thế Giáo hội đã đặt ngài làm bổn mạng bệnh viện và nhóm những người làm việc trong lĩnh vực y tế.

Sứ Mạng Chăm Sóc Bệnh Nhân HIV Tại Việt Nam

Trong xã hội và Giáo hội Việt Nam, Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân đã hiện diện được 28 năm. Các tu sĩ của Dòng đã dấn thân vào các lĩnh vực bác ái xã hội như: Chăm sóc bệnh nhân AIDS thời kỳ cuối, khám và chữa bệnh từ thiện, hỗ trợ cộng đồng cho những trẻ em bị tác động bởi HIV/AIDS, nơi lưu trú cho bệnh nhân ung thư, cũng như nhiều dự án đang chuẩn bị đi vào hoạt động dành cho người già neo đơn không nơi nương tựa và trẻ em khuyết tật. Bên cạnh đó còn có các hoạt động khác: Dự án nước sạch cho vùng miền Tây Nam bộ (hợp tác với Hội đồng Giám mục Ý); dự án dinh dưỡng cộng đồng cho trẻ nghèo; dự án xây nhà cho người nghèo, người neo đơn; hàng năm Dòng còn hợp tác với nhiều tổ chức trong và ngoài nước để thực hiện

nhiều cuộc khám chữa bệnh và phát quà cho các bệnh nhân ở các vùng khó khăn. Đặc biệt là hiện nay Dòng đang triển khai một hệ thống quản lý dưới dạng một doanh nghiệp xã hội có đầy đủ tính pháp nhân và cơ sở dữ liệu có khả năng liên kết tất cả các tài nguyên của Dòng tại tất cả các cơ sở khác nhau. Mục đích của việc triển khai hệ thống này là để Dòng có điều kiện để phục vụ người bệnh người nghèo được cả về số lượng và chất lượng. Qua hoạt động mục vụ chăm sóc bệnh nhân người tu sĩ Camillô thể hiện tính liên đới của mình với người bệnh nhân trong cùng một thân phận con người⁹ là hình ảnh của Thiên Chúa¹⁰ và là một trong cùng một Đức Kitô¹¹. Chính cảm thức về sự liên đới mật thiết với bệnh nhân trong thân phận con người thôi thúc người tu sĩ Camillô phải luôn mở rộng đôi tai và trái tim để lắng nghe và cảm nhận nhu cầu và sự thống khổ của họ.¹² Điều đó được thể hiện trong việc chăm sóc bệnh nhân các tu sĩ của Dòng đã phải đấu tranh với bệnh tật để giữ gìn mạng sống quý báu mà Thiên Chúa ban tặng; với những người nghèo, người bị bỏ rơi, người không nơi nương tựa các tu sĩ của Dòng đã và đang đấu tranh với sự nghèo đói để đem lại cho họ có cuộc sống xứng với nhân phẩm con người mà Thiên Chúa ban tặng.

Liên Đới Trong Cái Nhìn Của Kitô Giáo

Liên Đới Dưới Cái Nhìn Nhân Học Kitô Giáo

Liên Đới Và Phẩm Giá Trong *Gaudium Et Spes*

⁹ Donal Dorr, “Solidarity and Integral Human Development,” 153.

¹⁰ John Paul II, *Sollicitudo Rei Socialis*, n. 40.

¹¹ Gerald Beyer, “The Meaning of Solidarity in Catholic Social Teaching,” 7-25.

¹² Bilgrien Marie Vianney, “Solidarity...”, 97.

Giáo huấn của Giáo hội Công giáo về nhân phẩm của con người¹³ cho thấy rằng mỗi con người được tạo dựng theo hình ảnh Thiên Chúa do đó có cùng một phẩm giá trước thánh nhan của Thiên Chúa. Vì thế, không có gì có thể làm thay đổi được phẩm giá cao quý này. Mọi sự thứ trên cuộc đời này đều có tính vô thường và không có gì là bất biến, cho dù đó là danh vọng, tiền tài, thân xác hay bất cứ điều gì. Chỉ có một điều là bất biến đó là phẩm giá cao quý mà chính Thiên Chúa ban tặng cho con người khi con người được tạo thành. Vì thế mỗi người được mời gọi để cùng thể hiện sự tôn trọng và bảo vệ hình ảnh của Thiên Chúa nơi những người đang bị áp bức bóc lột, nơi những người bệnh người nghèo đang bị bỏ rơi bên lề xã hội, những người tàn tật không có khả năng lao động, và những người già không thể nào làm việc được nữa. Đối với xã hội hiện đại ngày hôm nay người ta xem giá trị con người dựa trên sản phẩm mà họ có thể làm ra để cống hiến cho xã hội. Còn đối với những người không có khả năng làm việc thì bị xem là gánh nặng của xã hội, vì thế họ dễ dàng bị lãng quên, bị bỏ rơi, bị gạt bỏ ra bên lề xã hội. Trái lại, Giáo hội Công giáo luôn khẳng định nhân phẩm của con người là cao quý vì mang hình ảnh của Thiên Chúa và tồn tại vĩnh viễn cho dù họ có ở tình trạng nào đi nữa¹⁴. Vì thế, Giáo hội luôn mời gọi con người phải liên đới với nhau, phải hỗ trợ lẫn nhau. Con người là ngôi vị được dựng nên mang hình ảnh của Thiên Chúa; con người chỉ có thể tìm chính mình và biểu hiện sự sống trong sự liên đới với người khác, qua đó con người có thể vươn lên một cách tự nhiên tới Thiên Chúa.¹⁵ Đây là lý do vì sao trong lòng Giáo hội Công giáo có rất nhiều cá nhân, tổ chức, dòng tu tham gia hoạt động bác ái xã hội; điều này thể hiện một xác tín vào giá trị của nhân phẩm của

¹³ *Gaudium es Spes*, n. 12.14.

¹⁴ John Paul II, *Laborem Exercens*, n. 22.

¹⁵ John Paul II, *Evangelium Vitae*, n. 35.

con người không thể hiện nơi tình trạng bên ngoài của họ mà chính là trong mỗi con người đều mang hình ảnh của Thiên Chúa.

Liên Đới Và Lòng Thương Xót

Lòng nhân ái và sự liên đới là một phạm vi rộng lớn mà Giáo hội luôn mời gọi mọi người và đặc biệt là con cái mình nhiệt tình thể hiện trong các hoạt động xã hội của mình. Đâu đó ngoài xã hội có biết bao nhiêu là anh chị em đang chờ đợi sự giúp đỡ, có biết bao nhiêu người đang sống trong cảnh bị áp bức đang chờ đợi công bằng, có biết bao nhiêu người thất nghiệp đang cần công ăn việc làm, biết bao nhiêu người đang cần miếng cơm manh áo, biết bao nhiêu người bệnh tật đang cần sự chăm sóc chữa trị, biết bao nhiêu trẻ em không người dạy dỗ, biết bao nhiêu người đang ở trong cảnh màn trời chiếu đất đang cần đến một mái nhà, biết bao nhiêu người nghiện ngập đang chìm đắm trong cơn say thuốc đang cần một cánh tay kéo họ ra khỏi vũng lầy tội lỗi, có biết bao nhiêu là người già neo đơn không có người chăm sóc... Mỗi chúng ta cùng liên đới trong cùng một bản tính con người, cùng một phẩm giá cao quý như nhau. Mỗi người chúng ta được mời gọi để rung động trước những đau khổ của anh em đồng loại. Vì chính mỗi khi chúng ta để cho con tim của mình rung động trước những câu chuyện của người khác đó là lúc chúng ta trở nên con người hơn.¹⁶

Liên Đới Và Sự Dấn Thân Phục Vụ Tha Nhân

Lòng thương xót anh chị em đồng loại trong tình liên đới là động lực để thúc đẩy chúng ta dấn thân trong việc quan tâm đến nhu cầu của nhau. Tục ngữ Việt Nam có câu “*môi hở thì răng lạnh*”, vì chung không thể nào chúng ta cảm thấy bình an thư thái hay hạnh phúc khi bên

¹⁶ Thomas Massaro, *Living Justice*, 4.

cạnh chúng ta còn biết bao nhiêu người đang còn trong tình trạng đau khổ, như Chúa Giê-su đã từng quở trách ông nhà giàu đã không tỏ lòng thương xót đến anh La-da-rô nghèo khổ sống ở trước nhà của mình (Lc 16, 19-31). Chính sự đứng đưng trước nỗi đau khổ của người khác đã là một sự thiếu xót và vì thế Chúa Giê-su đã lên án điều đó. Hơn thế nữa Chúa Giê-su mời gọi mỗi người chúng ta hãy tỏ lòng thương xót đối với anh em đồng loại được thể hiện qua dụ ngôn người Sa-ma-ri nhân hậu và Ngài mời gọi mọi người hãy làm như vậy. Để thực hiện lời mời gọi này của Chúa Giê-su, Giáo hội Công giáo ngay từ buổi sơ khai đã có rất nhiều tổ chức, dòng, cá nhân dẫn thân trong lĩnh vực bác ái và xã hội. Những cá nhân, tổ chức và dòng này đã dẫn thân phục vụ để thể hiện tình liên đới giữa con người với nhau trong mọi khía cạnh của cuộc sống của con người. Sự dẫn thân phục vụ anh em đồng loại của người Kitô hữu thể hiện tình liên đới của mình với người khác, đồng thời cũng là cách thức thể hiện ơn gọi của chính bản thân mình. Thiên Chúa ban cho mỗi người một sứ vụ khác nhau trong Giáo hội thể hiện nơi ơn gọi của chính mỗi người (1Cr 12, 28), chính những ơn gọi khác nhau này dùng để phục vụ Thiên Chúa nơi anh chị em đồng loại của mình (1Pr 4, 8-11). Đây cũng là phương thế mà các Kitô hữu thể hiện căn tính là môn đệ của Chúa Kitô giữa lòng thế giới. Vì chỉ qua sự yêu thương và tình liên đới với nhau mà người ta có thể nhận biết chúng ta là môn đệ của Chúa Giê-su (Ga 13, 35).

Liên Đới Dưới Cái Nhìn Kitô Học

“Mầu nhiệm về con người chỉ thật sự được sáng tỏ trong mầu nhiệm Ngôi Lời nhập thể. Thật vậy, Adam, con người đầu tiên, chính là hình ảnh của Đấng sẽ đến là Chúa Kitô. Chúa Kitô, Adam mới, trong khi mạc khải về Chúa Cha và tình yêu của Ngài, cũng giúp con người hiểu biết đầy đủ về chính mình và nhận ra ơn gọi vô cùng cao quý của mình. Bởi thế, không lạ gì khi những chân lý đã nói ở trên đều tìm thấy nguồn gốc và đạt tới đỉnh điểm nơi Chúa Kitô.”¹⁷

¹⁷ *Gaudium et Spes*, n. 22.

Giáo huấn Giáo hội Công giáo đã dạy chúng ta rằng qua mầu nhiệm nhập thể của Chúa Giê-su chúng ta được tháp nhập vào cùng một thân thể mầu nhiệm của Chúa Kitô đó chính là Giáo hội mà ở đó Đức Kitô là đầu còn tất cả chúng ta là chi thể trong cùng một thân thể duy nhất. Vì thế mọi chi thể cùng liên đới trong cùng một thân thể Giáo hội và trong cùng một thân thể này nếu có điều gì xảy ra đối với chi thể này thì cũng tác động đến chi thể khác. Do đó, liên đới với người khác trong đau khổ là đặc nét của đời sống của Kitô hữu. Nhất là Kitô hữu được mời gọi để bắt chước Thiên Chúa đi vào trong nỗi thống khổ của người khác¹⁸. Ngay khi còn ở dưới trần gian này Chúa Giê-su đã phán rằng khi nào Ngài được treo lên cây thập giá thì Ngài sẽ kéo mọi người cùng lên với Ngài (Lc 12, 32). Qua đó, Chúa Giê-su mời gọi mỗi người cùng liên đới với nhau trong chính thân phận đau khổ, để rồi cùng vươn lên đạt đến ơn cứu độ với nhau. Vì chúng ta chỉ có thể đạt đến sự toàn vẹn trên quê trời với Chúa Giê-su cùng với anh em đồng loại của mình.

Suy Tư Phản Tỉnh

Mục vụ chăm sóc bệnh nhân của Dòng Tá Viên Mục Vụ Bệnh Nhân đặt nền tảng vào mầu nhiệm nhập thể của Chúa Giê-su Kitô và Giáo huấn Công giáo về phẩm giá con người là hình ảnh của Thiên Chúa. Mỗi con người đều có nhân phẩm cao quý giống nhau chỉ khác nhau về tình trạng sống của mỗi người. Mỗi người cùng liên đới với người khác trong cùng một nhân phẩm cao quý và được tháp nhập thành một thân thể qua mầu nhiệm nhập thể của Đức Kitô. Điều này đòi hỏi mỗi người cùng chung tay để bảo vệ cho anh em đồng loại của mình đang sống trong tình trạng sống thiếu điều kiện để thể hiện nhân phẩm cao quý đó. Đối với Dòng Camillô đây luôn là một thao thức làm sao để khám phá được dấu chỉ của thời đại, đâu là điều mà anh em

¹⁸ James Keenan, *Moral Wisdom*, 83.

đồng loại đang mong đợi nơi mình. Đồng thời đây cũng là lời mời gọi của mỗi tu sĩ Camillô khi thực hành mục vụ chăm sóc bệnh nhân phải làm gì để có thể cùng đi vào trong sự đau khổ của họ để rồi cùng với họ tìm kiếm Thiên Chúa. Nhất là đây cũng là sự nhắc nhở đối với mỗi tu sĩ Camillô khi chăm sóc những người đau khổ, bệnh tật thì phải thể hiện làm sao cho họ cảm thấy họ vẫn có giá trị nhân phẩm cao quý để rồi vực họ ra khỏi tình trạng đau khổ, bệnh tật.

Tài Liệu Tham Khảo

- Beyer, J. Gerald. "The Meaning of Solidarity in Catholic Social Teaching". *Political Theology* Vol. 15, no. 1. (2014): 7-25. <https://doi.org/10.1179/1462317X13Z.00000000059>.
- Bilgrien, Marie Vianney. *Solidarity: A Principle, an Attitude, a Duty? or the Virtue for an Interdependent World?* New York: Peter Lang Inc., International Academic Publishers. 1999.
- Dorr, Donal. "Solidarity and Integral Human Development". In *The Logic of Solidarity: Commentaries on Pope John Paul II's Encyclical on Social Concern*, edited by Gregory Baum and Robert Ellsberg Maryknoll, 143-154. NY: Orbis. 1989.
- John Paul II. *Evangelium Vitae* (1995). Truy cập 20-08-2020.
http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_25031995_evangelium-vitae.html
- John Paul II. *Laborem Exercens* (1981). Truy cập 20-08-2020.
http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_14091981_laborem-exercens.html
- John Paul II. *Sollicitudo Rei Socialis* (1987). Truy cập 20-08-2020.
http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_30121987_sollicitudo-rei-socialis.html
- Keenan, James. *Moral Wisdom: Lessons and Texts from the Catholic Tradition* (3rd edition). Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2016.
- Massaro, Thomas. *Living Justice: Catholic Social Teaching in Action*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield. 2008.
- Paneel, Henry. *Thánh Camillo De Lellis vị thánh của chữ thập đỏ*. Rome: Salvator Mulhouse. 1964.
- Sannazzaro, Piero. *Storia Dell' Ordine Camilliano*. Translated by Richard O'Donnell. Rome, 2003.
- Vatican Councils II. *Gaudium et Spes* (1965). Truy cập 20-08-2020.
https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_en.html.